

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 9

Indhold

- **MARK**
 - Aktuelt i marken
 - Svampebekæmpelse i vinterbyg
 - Ukrudtsbekæmpelse i frøgræs forår
 - Præcision
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Slåningsbrak kan slås i april – husk billedokumentation
- **VANDING**
 - Vandingsbehov

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Timing ukrudtsbekæmpelse og gylleudbringning

Når du planlægger markarbejdet, så husk, at ukrudtsmidler optages bedst, når ukrudtets blade ikke er dækket af gylle. Undgå derfor gylleudbringning umiddelbart før ukrudtsbekæmpelse for at sikre den bedste effekt af midlerne.

Meldug i vinterhvede

Vi begynder at se lidt meldug i hvedemarkerne. Ofte i områder med sandede pletter. Der er sortsforskelle på modtageligheden af meldug. Sorterne Champion, Guinness, Kubik, Kvium og Pondus er mest modtagelige. I disse sorter er skadestærken for meldug 10 % angrebne planter i st. 29-31. Andre mindre modtagelige sorter er tærsklen 25 % angrebne planter.

Ved behov bekæmpes meldug i hvede med 0,2 - 0,25 l/ha Talus EC

Billede 1 Meldug i hvede. Sort Pondus (Foto: Michael Fleng, SAGRO).

Mikronæringsstoffer

Behovet for tildeling af mikronæringsstoffer kan være højere end normalt i år, da jorden er ved at være tør. Den tørre jord nedsætter tilgængeligheden af de mikronæringsstoffer, der er i jorden. Derfor en opfordring til at sikre forsyningen af specielt bor til raps og mangan i korn. Fortsætter det tørre vejr skal vi også forvente tidlig manganmangel i vårbyg, inden marken er klar til ukrudtsbekæmpelse. Så overvej en tidlig tildeling af mangan, når vårsæden har 1-2 blade og gentag gerne ved ukrudtsbekæmpelsen.

Bekæmpelse af flyvehavre i vinterbyg og vinterrug

Har du behov for at bekæmpe flyvehavre i vinterbyg og vinterrug, nærmer vi os sidste chance. Primera Super/Foxtrot må anvendes frem til stadie 30 med 0,8-1,0 l/ha + 0,15 l/ha spredklæbemiddel middel. (Må ikke blandes med vækstreguleringsmidler og mange ukrudtsmidler).

Svampebekæmpelse i vinterbyg

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Mange vinterbyg-sorter er modtagelige for bygrust. Som det ses af tabel 1, udgør sorter med karakteren 4 (ekstrem modtagelig) over 10 % af arealet i dyrkning. Har man én af disse sorter, er bekæmpelse aktuel nu (st. 30, begyndende strækning), hvis der er 10 % planter med rustpustler. I de moderat modtagelige sorter (karakter 2-3 i tabel 1) haster det knapt så meget, her behandles i st 31 (1. knæ fremme).

Tabel 1 Modtagelighed for svampesygdomme hos de mest dyrkede vinterbyg-sorter (kilde SEGES)

Sort	Andel af vinterbygareal i 2025, pct.	Meldug (0-3)	Bygrust (0-4)	Skoldplet (0-3)	Ramularia (0-3)	Pct. dækning bygbladplet, 7 lok. 2024
NOS Contador	27,9	2	2	2	2	0,07
DLG Barley Mix (Alaska, Cleopatra, KWS Tardis)*	15,7	2	2	3	2	6,1
Orcade	12,8	2	0	3	2	24,0
Jettoo	6,7	2	3	2	1	0,03
Valerie	5,2	2	4	3	2	0,14
KWS Tardis	5,1	3	4	3	2	0,0
Alaska	3,6	3	2	2	1	1,4
SY Dakota	2,8	2	4	1	2	0,01
LG Globetrotter**	2,3	2	1	2	-	-
Anniemiek	2,2	1	2	2	-	0,01
NOS Valverde	2,1	1	2	2	-	0,04
Bordeaux**	2,0	3	3	3	-	-
Buccaneer	1,9	-	-	-	-	-
KWS Luddis	1,4	2	3	2	-	0,0

0-4 skala, hvor 0 er ikke modtagelig og 4 er ekstrem modtagelig.
* Afsmidelige afgrødningsprincipper anvendt ved indgrænsning af modtagelighed.
** Data fra 2023.

Billede 2 Bygrust m.m. i Jettoo-byg. (Michael D. Fleng, SAGRO)

Middelvalg

Der er ingen nye godkendte aktivstoffer til svampebehandling til sæson 2025. Til gengæld kommer der til stadighed flere restriktioner på de eksisterende. Propulse og Pictor Active, der begge er gode midler mod pletsvampe i byg, har f.eks. afstandskrav til veje m.m. Ved behandling i maj, blok II i tabel 3 foretrækkes løsning 1, med Comet Pro i de rustmodtagelige sorter. Både Comet Pro og Pictor Active er gode rustmidler, men kun med Comet Pro kan man lovligt behandle helt ud til veje m.m., og dermed undgå vindsmitte til resten af marken herfra. At Propulse ikke kommer med ud til kanten af hele marken, betyder mindre, da det kun virker minimalt mod rust, som er den alvorligste svamp i byg.

Pas på triazolerne !

Netop i vinterbyg med rust, hvor der skal behandles tidligt, kan man nemt ”male sig op i et hjørne” m.h.t triazol-reglerne. Man bør reservere ca 30 % triazol til en evt. sen behandling mod rust som behandling III i tabel 3. Bruger man f. eks. 0,3 l/ha Folicur Xpert nu mod rust (løsning I, 2 i tabel 3) har man allerede brugt 96 % af triazol-kvoten. Herefter kan der ikke bruges Orius, Prosaro, Folicur- midler eller Proline Xpert senere.

Tabel 2 Midlernes relative effekter ved ”normal”(max.)-dosis ifølge SEGES:

Sygdomme	Amistar Gold/Greleg Star (Azoxystrobin+ difenconazol)	Amistar/ Mirador (Azoxystrobin)	Bailaya (Mefentrifluconazol + pyraclostrobin)	Comet Pro (Pyraclostrobin)	Entargo (Boscalid)	Folicur Xpert EC 240 (Tebuconazol + prothioconazol)	Juventus 90/ Plexeo 90 (Metconazol)
Knækkedodsye	-	-	+	-	-	+	-
Hvedemeldug	“(” ⁽¹⁾	+1)	***	+1)	-	***(*)	**
Bygmeldug	-	+1)	***	***(*)	-	***(*)	***
Gulrust	***	***	****	***(*)	+	****	***(*)
Brunrust	***	“(”	***(*)	***(*)	+	***(*)	***(*)
Bygrust	-	***(*)	***(*)	***(*)	-	***(*)	***
Septoria	“(”	+1)	***(*)	+1)	**	“(”	“(”
Hvedebladplet	+1)	+1)	**	+1)	-	**	+
Skoldplet	**	“(”	***(*)	***(*)	+	***	***
Bygbladplet	-	“(” ⁽²⁾	***(*)	****	**	“(”	“(”
Ramularia	-	-	****	-	**	+	-
Aksfusarium	-	-	-	-	-	“(”	**
Normaldosering, liter/kg pr. ha ⁶⁾	1,0	1,0	1,5	1,25	0,7	0,5 ⁽³⁾	1,0
Pris pr. normaldosering inkl. afgift, ekskl. moms	300	240	758	513	378	164	311

Sygdomme	Orius Gold	Pictor Active	Proline	Proline Xpert EC 240	Propulse	Prosaro	Tallus EC
	(Tebuconazol)	(Boscalid + pyraclostrobin)	(Prothioconazol)	(Tebuconazol + prothioconazol)	(Prothioconazol + fluopyram)	(Tebuconazol + prothioconazol)	(Proquinazid)
Knækkedodsuge	-	*(*)	**	**	*(*)	*(*)	-
Hvedemelug	***(*)	-	***(*)	***(*)	***(*)	***(*)	****
Bygmeldug	****	-	***(*)	***(*)	***(*)	***(*)	****
Gulrust	****(*)	-	***	***	***	****	-
Brunrust	****	****	***(*)	***	***(*)	***(*)	-
Bygrust	****(*)	***(*)	****	****	***(*)	***(*)	-
Septoria	***(*)	**	***(*)	***(*)	***(*)	***(*)	-
Hvedebladplet	-	-	***(*)	***(*)	***(*)	***	-
Skoldplet	**	****	****	****	***(*)	***	-
Bygbladplet	***(*)	****	****	***	***(*)	***(*)	-
Ramularia	-	*	**	*	***	***	-
Aksfusarium	**	-	***(*)	***(*)	***(*)	***(*)	-
Normaldosering, liter/kg pr. ha ¹⁾	1,25	1,0	0,8	0,75 ²⁾	1,0	1,0	0,25
Pris pr. normaldosering inkl. afgift, ekskl. moms	225	450	384	296	415	355	201

1) På grund af resistensudvikling hos svampe mod strobiluriner er effekten mod hvedemelug, Septoria, hvedebladplet og bygmeldug meget begrænset.
2) Mod bygbladplet kan også forventes tilfælde af nedsat effekt med Amistar/Mirador. En resistens, som for tiden kun forventes at berøre de øvrige strobiluriner begrænset omfang.
3) Effekt vurderet ud fra 1,0 liter pr. ha.
4) Vær obs på, at for midler omfattet af triazoreglerne er de tilladte doser lavere end de angivne normaldosering.

Skadetærskler i april-maj for modtagelige sorter (karakter 2-4 i tabel 1):

- **Meldug:** 25 % angrebne planter
- **Bygrust:** 10 % angrebne planter
- **Bladplet:** 10 % angrebne planter
Vær især obs hvor der er meget byg stub/halm fra forfrugt i overfladen.
- **Skoldplet:** 10 % angrebne planter og 3 nedbørsdøgn fra st. 31. Der tælles max 14 dage tilbage. Vanding og byg stub/halm i overfladen øger smittetrykket.
- **Ramularia:** Der findes ingen skadetærskel, og de gængse sorter er alle modtagelige. I 2017 var der større merudbytter for ramularia, hvilket er sjældent. SDHI-holdige midler (Propulse) eller Balaya foretrækkes, og der skal behandles forebyggende. Løsninger med Propulse har givet de højeste nettomerudbytter i se seneste års landsforsøg. Behandling lige før skridning er ofte et godt tidspunkt. Der er efterhånden ret udbredt resistens i ramularia mod de gode midler, så en målrettet indsats anbefales ikke.

Tabel 3 Løsningsforslag i vinterbyg. NB Behandl kun hvis skadetærsklerne for de respektive svampe er overskredet. Midler med "kritisk triazol" er med rød skrift. Priser ifølge Middeldatabasen.dk pr. september 2024

Virksom mod	Dosis /ha	Pris-niveau kr./ha	Bidrag til triazol-regnskab % (Vinterbyg bejdset med Redigo Pro)	Bemærkninger
Fed skrift. God virkning	Midler adskilt af skråstreg kan erstatte hinanden			
I: Tidlig behandling st. (30)-33				
1. Rust, bladplet, skoldplet	0,3 Comet Pro	125	0	Max 2 gange pr. sæson med min 21 dages interval
2. Meldug, rust skoldplet	0,3 Folicur Xpert EC 240/ Prosaro	100-105	75 - 96	Max 2 gange pr. sæson med min. 14 dage mellem
3. Meldug, skoldplet, rust, bladplet	0,3 Proline Xpert EC 240	120	48	Max. 2 gange pr sæson med min. 14 dage mellem
4. Meldug, rust, bygbladplet	0,5 Juventus 90/Plexeo 90	155	0	Begge midler: først fra st.31. Plexeo 90 forbydes pr. 1/6 2026 Max 2 gange pr. sæson
II: Behandling omkring skridning, st 37-55				
1. Samtlige relevante svampe i byg	0,4 Propulse SE 250 + 0,2 Comet Pro	250	0	Max 2 gange pr sæson. Comet Pro: med min 21 dages interval. Obs afstandsregler til veje m.m.
2. Samtlige relevante svampe i byg	0,2 Propulse SE EC + 0,3 Pictor Active	220	0	Max 2 gange pr sæson. Pictor A.: med min 14 dages interval. Obs afstandsregler til veje m.m.
III: Supplerende sen behandling, st. 55-69				
1. Rust	0,3 Orius Gold/ Folicur Xpert EC 240	55-100	22-28	Max 2 gange pr. sæson

Ukrudtsbekæmpelse i frøgræs forår

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Der er ikke kommet nye aktivstoffer til brug i frøgræsset siden sidst, så vores forslag er velkendte løsninger.

Hvor meget og hvornår?

Ofte ses ukrudt i pletter eller striber i frøgræsmarker, fx efter sidste års halm eller kørespor. Overvej om der kan behandles målrettet i disse områder, evt. med højere dosis i forhold til resten af marken.

I nedenstående tabel 4, ses vores løsningsforslag, men bemærk:

- at løsninger kun med resistensklasse B ikke kan forventes at virke mod fuglegræs pga. udbredt ALS-resistens.
- at midlerne har vidt forskellige temperaturkrav: Primus/Saracen virker ved få grader, mens hormonmidlerne, især Ariane og Flurostar 180 virker bedst ved temperaturer over 12-15 °
- at rigtig mange midler er godkendt til "Mindre Anvendelse" (efterfølgende forkortet til M.A.). Husk at gemme denne godkendelsestekst sammen med sprøjtejournalen. Vær opmærksom på, at parallel-produkter til et M.A.-godkendt middel ofte ikke har M.A.-godkendelsen og er derfor ikke lovlige. Liste over M.A.- godkendelser i frøgræs ses på [dk](#).

Tabel 4 Løsningsforslag til opfølgende behandling i frøgræs (M.A. henviser til Mindre anvendelse)

Afgroede	Resistens- klasse	Virksom mod Fødskrift= god effekt	Løsningsforslag, dosis/ha	Prisniveau, kr./ha	Bemærkninger
De fleste arter	B	Kamille*, korsblomster, burresnerre, haremad, hønsesarm, vejbred, storkenæb	0,08 - 0,1 l Primus	140-180	Virkning ret uafhængig af temperatur.
De fleste arter	B+O	Kamille, korsblomster, burresnerre, haremad, fuglegræs, pileurt, storkenæb, hejrenæb, vejbred	0,05 l Primus + 1 l Ariane FG S	260	Senest st. 31 (et knæ mærkbart). Dagtemperatur over 12 °C. NB: restriktioner vedr. halm, der bl.a. ikke må bruges som kompost eller i drivhuse og som kan skade efterfølgende, følsomme afgrøder.
De fleste arter	B+O	Kamille, korsblomster, burresnerre fuglegræs*, skræpper	0,75 - 1,5 l Starane XL	135-270	Højeste dosis mod skræpper (I 2 års marker må bruges op til 1,8 l, aktuel mod skræpper).
M.A. i alm. rajgræs	B+O	Kamille, korsblomster, burresnerre, haremad, hønsesarm, storkenæb, hejrenæb, fuglegræs*, tidsler	0,75 - 1 l Mustang Forte	140-180	NB: restriktioner vedr. halm, der bl.a. ikke må bruges i biogasanlæg samt vedr. efterfølgende afgrøder. Højeste dosis mod tidsler. Senest i græssets st. 32 (to knæ mærkbart).
M.A. i de fleste arter	B+O	Kamille, burresnerre, haremad, storkenæb, fuglegræs*	0,75 - 1 l Zypar	170-230	Højeste dosis mod resistente fuglegræs. Halm må ikke opfodres.
M.A. i de fleste arter	B+O	Kamille, pileurter, storkenæb, fuglegræs*, korsblomster	0,4 - 0,6 l Catch	125-185	Senest st. 32 (to knæ mærkbart). Højeste dosis mod resistente fuglegræs. Halm må ikke opfodres.

Alle arter	O	De fleste arter inkl. tidsler	2,5 - 3 l Ariane FGS	433-520	Ikke i efterårsudlæg. Max dosis i 1. årsmarker er 2,5 l. NB: restriktioner vedr. halm, der bl.a. ikke må bruges som kompost eller i drivhuse og som kan skade efterfølgende, følsomme afgrøder.
M.A. i alm. rajgræs, hundegræs og strandsvingel	A	Vindaks, alm.rapgræs, flyvehavre, rævehale	0,75 l Primera Super/Foxtro+ 0,15 l sprede-klæbemiddel	160	Nødløsning mod massive græsforekomster. Ved begyndende strækning.

* Virker dårligt mod ALS-resistente bestande.

**Midlet kan blandes med minimidler som fx Accurate/Nicanor, for at forbedre effekten mod bl.a. korsblomstret ukrudt og ærenpris, hvis ét af disse midler eller Express, Nuance, Trimmer, Hussar, Cossack m.fl. ikke allerede er brugt jævnfør "minimiddelrestriktion". Hvis ukrudtet har tykt vokslag, bør der tilsættes sprede-klæbemiddel.

Præcision

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Graduering

Den sidste gødskning i vinterraps, vinterbyg og vinterrug nærmer sig. Hvis du vil graduere gødningen, kan det nemt gøres via satellitbilleder i et af de tilgængelige programmer. Rapsen har **førsteprioritet**, da den gror hurtigt mange steder, og sidste tildeling skal ske, før den bliver for høj.

Korrektion af gødningsplanen

Brug den kommende periode til at finjustere din gødningsplan og maksimere udbyttet på din bedrift. Inden sidste gødningstildeling bør gødningsplanen korrigeres. Det giver mening at vente længst muligt med denne korrektion for at få mest mulig viden om vækståret med. Korrektionen baseres på forventet udbytte ud fra væksten hidtil, da der ofte er store forskelle mellem markerne. Husk også at tage de øvrige afgrøder i betragtning – i år bliver vårsæden sået tidligere end sidste år, så forventningerne til vårafgrøderne bør justeres op.

Det meste gylle er nu udbragt, og mange gylleanalyser er gennemført. Har du styr på registreringerne – fra hvilken tank og i hvilken dosis hver mark har modtaget gylle – kan vi nu præcist beregne næringsstofforsyningen i de enkelte marker. På den baggrund kan restbehovet fastlægges.

Overvej at flytte gødning fra marker med lavt udbyttepotentiale til dem med højere potentiale – det sikrer den bedste udnyttelse af din gødning. Udbyttepilen peger opad i år, hvilket betyder at behovet kan være højt. Så kvoten skal holdes under skarpt opsyn. Tag din rådgiver med på råd for at optimere planen og få input til gode tildelingskort.

Sørg også for, at udstyret fungerer optimalt, og luk ned for tildeling i områder uden afgrøder – undgå at spille de værdifulde næringsstoffer!

REGLER OG TILSKUD

Slåningsbrak kan slås i april – husk billedokumentation

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Tag billeder med Landbrugsstyrelsens app, hvis du afpudser slåningsbrak i april måned.

Arealer, der er tilmeldt med slåningsbrak, skal slås mindst én gang april måned eller i perioden 1. august til og med 25. oktober. Vær opmærksom på, at der fra den 1. maj til og med 31. juli, er en forbudsperiode mod slåning pga. yngleperioden for markvildt.

Vælger du at slå/afpudse din slåningsbrak i april måned, så skal du huske at tage billeder af arealet via Landbrugsstyrelsens app, som kan hente i Google Play eller Apple Store; appen hedder "Landbrugsstyrelsen". Når appen er downloadet, skal du logge ind med din virksomheds MitID og finde den mark, hvorpå der er tilmeldt slåningsbrak og efter afpudsning tage billeder af marken via app'en.

Det er vigtigt at huske billede dokumentation, hvis slåningsbrakken alene slås/afpudses i april måned. Satellitkontrollen der flyver over markerne i starten af oktober, kan have svært ved at registrere om arealet er blevet slået/pudset af, hvorfor du kan forvente et høringsbrev. Har du ikke billeddokumentation af det afslåede brakareal, kan det være nødvendigt at skulle afpudse/slå arealet igen mellem 1. august til og med 25. oktober for at overholde forpligtelserne til brak.

VANDING

Vandingsbehov

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Vi fik heldigvis lidt nedbør i weekenden, hvor der faldt 6-12 mm her i det jyske. Vinterafgrøderne gror godt, og vandforbruget er stigende.

Nedenfor ses vandbalancen i vinterafgrøder på en JB 1-jord, fremskrevet til søndag d. 6. april. Der er endnu ikke akut behov for vanding, men det er tid til at teste anlægget, så du undgår at komme bagud og dermed risikere at miste udbyttepotentiale tidligt. Grav gerne i marken, og få en føling med hvor tør jorden er nu.

Mark	JB	Afgrøde	050100150 mm	Vandet mm	Balance mm
31-0	1	Vinterraps		0	-18
30-0	1	Vinterbyg		0	-16
1-0	1	Vinterrug, hybrid		0	-16
32-0	1	Vintertvede		0	-12

Vandingsmodul i Farmtracking

Vi kan stærkt anbefale at bruge vandingsmodulet i FarmTracking, til at holde overblikket over vandingerne og vandingsbehovet i de enkelte marker. Det giver et fantastisk godt overblik, og er et godt værktøj til at optimere vandingen. Nedenfor er der linket til vejledninger i at bruge værktøjet.

Vandingsmodulet vejledning

Videovejledning til vandingsmodulet